

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoltijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami.

London 19. novembra. Telegram v „Daily News“ poroča te le natančnosti o ruskem vzetju Karsa. Boj je trajal od 9. zvečer do 8. ure jutraj. Štirideset bataljonov, ki so hoteli ubegniti, so Rusi s kavalirijo ujeli. Trdnjava, mesto, 300 kanonov in strelivo je Rusom v roke padlo. Turška izguba znaša 5000 mrtvih in ranjenih, 10.000 ujetih. Rusi so izgubili okolo 2700 mož.

Peterburg 19. novembra. Oficijalno iz Bogota poročajo: Dne 16. t. m. je turški oddelek prijel Novoselo, ali bil odbit.

Peterburg. Bogot 17. novembra. Kozashi starešina Afonaziev je izpodil z dvema kompanijama Turke iz Rozalite-soteske, pripelnil je hrane in požgal turški tabor. — Po noči na 16. t. m. je bil general Skobelev močno od granatnega kosca udarjen, ko je bil uže prejšnjo noč prvič ranjen. Sicer pa njegovo stanje nij nevarno in še zapoveduje na pozicijah.

Carigrad 18. novembra. „Agence Hayas“ poroča, da so Rusi vnovič Erzerum napadli, rezultat še nij znan.

Bukarešt 18. novembra. Rusija še vedno več vojakov v Bulgarijo pošilja. Rumunska železnica je nalog dobila, vsak dan deset vlakov za dovoz vojakov pripraviti.

Knin 18. novembra. Včeraj so požgali Turki na avstrijske (dalmatinske) in na turške strani meje vse hiše in jedno bolnico, katero je za begunce dala zidati Miss

Irby, oplenili so, kar je bilo v hišah, in odgnali živino.

Vojska.

Londonski zgornji telegram nam odkriva celi velikanski sijaj ruske zmage zadnje nedelje. S Karsom so Rusi vzeli Turkom tri sto kanonov, pet tisoč Turkov ubili in ranili, a deset tisoč jih ujeli! To je jedno naj-sijajnejših dejanj novejšje zgodovine.

Kje so zdaj, in kaj pravijo oni nemškutarski nesramneži, nemški obrezani in neobrezani časopisni judje in renegatje, ki so še pred dobrim mesecem pravili, da so naši slovanski bratje Rusi za letos definitivno v Aziji tepeni? Kje so Magjari in njih razsvitljave?

Vsa Evropa gleda tudi na Plevno. To bulgarsko, prej neznano mestice, je zaslovelo po vsem svetu in velikansko zgodovinsko važnost dobilo. Vse ugiblje in računi za kako dolgo more imeti Osman-paša še živeti. „P. Corr.“ računi y zadnjem listu, da imajo Turki še do 27. novembra provijanta, a „Fremdenblatt“, da imajo še do 2. decembra kaj živeti, potem se bodo morali udati, ali prebiti se poskusiti.

Izjava čeških poslancev

na državni zbor se zavaruje zoper njegovo pravovelnost in pravi dalje o naših razmerah: „Po volitvenih redih, ki so načelom pravice protivni, razdeljuje se udeležba pri javnih stvareh v nepravem meri mej oddelke in razrede ljudstva. S tem se pa zakonodaja v protivje spravlja z naravnimi podlogami narodnega življenja ter z uveti njega primerne razvijanja, bodi-si duševnega ali gospodarstvenega. V obeh obzirih je udeleževanje pri javnih zadevah jedino le gospodstvo s a m o

nekaterih jako ozkih krogov, ti pak silo, katero si tako sestavljeni vedo ohranjevati, brezobzirno upotrebljavajo na duševen, moralčen in materijalen propad vseh zdravih in živih elementov narodovih.

S temi volitvenimi redi in z onim siljenjem v samovoljno narejene državno-pravne oblike se nadalje celim narodom — osobito narodu češko-slovanskemu, kratijo pravice da se ne morejo s svojimi zastopniki, kakor so opravičeni, udeležiti zborov. Da, celo mogočnost krepke udeležbe pri državnem vodstvu se jim siloma jemlje ter so vsi narodi cele države primorani, osobito pak slovanski narodi, ki so večina prebivalstva, da morajo, zaradi vrhovnega gospodstva dveh narodov, trpeti in biti v nenaravnej in nepravilnej manjšini. A pri tem se niti nemajo nadejati, da bi po tem potu in po teh ustanovah kedaj dobili svoje pravice ter vpliv, ki jim gre za vladanje javnih zadev v notranjih in vnanjih stvareh.

„Z narodno nadvlado se kali jedinstvo in skupnost mej narodi, ona uzrokuje nemirnost in rastočo razdraženost; na ta način se je rodila mej narodi vedna napetost in neprestan boj se vzdržuje — in to v Avstriji, katera je vendar poklicana, da varuje vsem jednake pravice, ki ima skrbeti, da v jedinstvi združuje različne narodnosti ter da se briga, da jednakopravno napreduje, v tistej Avstriji, katerej bi morala biti skrb za ta najsvetejši nje poklic, ker ako te svoje največje dolžnosti ne izpolnjuje, nema poročstva za dalnji obstanek!

„Silno važen je sedanji trenotek. Notranji in vnanji odnošaji so vedno bolj grozeči. Vprašanja, ki imajo silno važne nasledke, stopajo

Listek.

Svečanost blagoslovljenja novega poslopja v Rusiji.

Pošten mej Rusi živeč Nemec piše o svečanosti blagoslovljenja novega poslopja v Rusiji v najbolj razširjenem ilustriranem nemškem listu sledeče:

„Bi li nam blagovolili čast izkazati ter prihodnji vtorek ob dveh urah k nam priti, da bi pri svečanosti blagoslovljenja našega novega poslopja navzočni bili? Posebno bi vam bili hvaležni, ko bi namestu črne obleke, katero navadno nosite, za svečanost po mogočnosti belo se oblekli.“ Tako se je glasilo priljudno povabilo Rusa, ki je na velikej Marksoji v Petrogradu staro hišo podreti in na onem mestu novo zidati dal. Določena ura je prišla in jaz tudi. Uže ko mi je vratar v svojem zalem kožuhu na veži steklena vrata proti stopnicam odprl, dospeli so brenčeči glasovi

do mojih ušes; zdeli so se mi kakor rajsko orgljanje iz orgelj, katerih registri so popolnem odprti. „Carjeva kapela,“ mi reče vratar, ki je moje začudenje opazil, in zmirom čistejši in popolnejši glasovi so mi prihajali nasproti, ko sem po granitnih stolbah, ki so bile z mehkiimi preprogami krite, kvišku stopal. Na obeh straneh stolb so bile palme in druge eksotične cvetlice razpostavljene; rastline vsake vrste vile so se po okenskih doblinah, katere so mojstersko izrezane statve z zelenim ozadjem poveljavale. Kdor je na široke stopnjice prišel, bil je prijetno iznenaden od mehke temperature, ki je tu vladala, in isto tako je bil vsak prostorček novega poslopja enomerno razgret.

Sluga mi je vrata odprl ter kožuh in druga ogrinjala v prednji izbi odvezl; tiho sem se splazil v dvorano, kjer so se ravno zborovi glasovi v najmilejšem pijanisimu izgubljali. Videlo se mi je, kakor da bi stopil v cerkev, tako slovesno in pobožno so se tu-

kaj zbrani vedli. Trije ruski popje so v polnem ornatu opravljali pred podobami svetnikov, katere so soboj pripeljali, dotično svečanost; okolo njih so bili carjevi pevci v modrej in z zlatom bogato prepreženej obleki; lepo okinčana dvorana in velika množica praznično okinčanih ljudij, ki so mej molitvijo klečali, ter se večkrat zaporedoma prekrižavali, vcepili ste vsakemu gostu obvladajoč vtis.

Kdor je bil po katerej koli priliki z gospodarjem znan, bil je vabljen: sorodniki, prijatelji, uradniki in posli, vsi so bili navzočni pri slovesnem blagoslovljenju novega poslopja. Nikdo nij pozabil praznično se obleči, kajti Rusi pazijo pri rojstvenih in tudi družih svečanostih zelo na to, da so udeležniki vsi po mogočnosti v belih in dobro pristujočih oblekah; tako so prišli tudi denes vsi, gospoda in posli, v jako lepih in prazničnih oblekah k svečanosti.

Ko je bila molitev končana in so pevci

dan za dnem bliže rešenju svojemu. Avstrijska monarhija pak je v hipu te krize, katera preti poseči v naredbe vse Evrope, — a najbolj v naredbe Avstrije, katera je vsled notranje svoje nejedinstvi nezmožna, da bi ven vplivala, in bati se je čezdalje bolj, da se vodstvo javnih zadev, katero je tako nenaravno vsled nenaravnih socijalnih, nacionalnih in državopravnih faktorjev, — osobito pak po onej dvojnej narodnej hegemoniji, ne potisne v takove tire in pota, ki bi bili za obstanek države same zelo pogubni, ker so v nasprotju z zgodovino in poklicem Avstrije, v nasprotju z željami, pravicami in prepričanji velike večine njenih narodov. Saj se le prizadevanja, Avstrijo na taka pota napeljati uže ne strašijo, javno groziti z nasiljem in uporom.

A baš sedaj, ko zahtevajo drveče se nad državo nevarnosti bolj nego kedaj svobodnega, enakopravnega, složnega delovanja vseh narodov, sedaj, ko bi se ono, kar je sè stališča kraljevin in dežel pravo in pravica, moralno sè stališča celote za najsilnejši ukaz modrega ravnanja imeti in za vodilno nit na poti rešilne politike, — sedaj je zabranjeno češkej kroni, pokazati se v svojem sijaju, v svojej velikosti ter v svojem pravnem položaji, — položiti na tehtnico odločilno težo svojega postavnega vpliva; sedaj nij dovoljeno narodu češkemu, katerega nij ohromil čas, niti ga nijso dolgotrajne volilne borbe utrudile, niti ga nijso uklonila najskrajnejša nemoralna sredstva, temuč je ostal v boji za svoje deželne pravice in za svoje narodno bitje krepak ter se zaveda, da se, boreč za to svoje najvišje imenje, bojuje ob jednom za naravne uvete in poročstva obstanka in razvoja države; — temu češkemu narodu nij dovoljeno, povzdigniti svojega glasú, izraziti svojih nazorov in občutkov, svojih pravnih zahtevanj in prepričanj, in to na državopravno pravilni način; nam pa, njega zastopnikom, je zabranjeno storiti to v zbornici, katera takoj pri vstopu v njo terjá od vsakega, da se brez ugovaranja podvrže in prizna ono, kar mi spoznamo za nepravno ter kar za takovo razglasuemo in zavračati moramo.

Kolikorkrat smo v teku minolih let uže morali to svoje zavarovanje izrekati javno, nijsmo vendar nikoli pozabili tudi prav brez ovinkov in odritosrčno izpovedati, da smo pri-

pravljeni kar najbolj lojalno sodelovati, kadar bi hoteli v državopravnih zmešnjavah napravljati nagodbo, to seveda le v toliko, kolikor nam bi dopuščala prejšnja razsodba o pravnem položaji naše domovine — na varnej poti pravice in vzajemnega soglasja. Takošna nagodba, takošno soglasje je zares zdaj potrebnejše, nego-li kedaj — a vendar ne moremo zanje nič več storiti, nego samo, da pokažemo svojo pošteno dobro voljo ter o njej pričamo. Nagodbo, soglasje napraviti mogoče ter jima odpreti duri, a odstraniti zavere, ki so jima na potu, mogo samo oni, ki imajo oblast; oni bodo dajali odgovor, ako tudi na tem razkrižji osod ne nehajo jim upirati se! —“

O ruskih financah.

Največji in najdelavnejši ruski rodoljub knez Meščerskij piše v svojem tedniku „Graždaninu“ o ruskej finančnej moči tako-le:

„Vojna doba potrebuje družih pogojev v finančnem državnem življenji. Kaže se potreba neposrednjega zjedinjenja naroda s finančnim vodstvom in potreba, da sodeluje poslednje s prvim, s svojimi stvarnimi močmi in s svojimi mislimi. Misliti o financah svoje države ne more biti privilegij in monopol finančnega uradnika, ampak mora biti v oblasti cele države.

Če stojimo na uradniškej podlagi, računajoč k financam svoje države samo to, kar prihaja v budgetne okvire in v področje uradniškega znanja ekonomičnih ruskih močij, potem moramo čisto logično priznavati vojsko — kakor dogodek, ki je za nas nemogoč in ki vede k razdejanju. Če pa preidemo k drugej točki, potem moramo vprašanje drugače staviti in rešiti. Vprašanje bi se postavilo tako: ima li Rusija (in ne finančni uradniki) dosti sredstev za pokritje vojnih stroškov, in sicer taci sredstev, katera bi ne razdejala njenega gospodarskega bitstva in katera bi ne omajala njenega gospodarskega kredita? Stavite to vprašanje preljubemu Rusu, in prelubi Rus bo odgovoril: ima! Država z 80 milijoni prebivalcev, katera bi v sebi ne imela sredstev, vesti vojno v imenu zgodovinskih in njej sočutnih namenov, bi ne mogla obstati. Taka nesposobnost bi bila čisto jednaka polnemu brezsilju in ne samo ekonomičnemu, ampak tudi duhovnemu bankrotu. Zraven tega kažó

tudi dogodki v Evropi, da države ne razdene še tako razmerno teška vojska, ampak razdene jo sistema njenega finančnega vodstva, katera slabi nečutno narodne ekonomične moči v mirnej dobi, a v vojnem času se pokaže nezmožno, dáti državi potrebnih sredstev za vojsko.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. novembra.

V **državnem zboru** je včeraj 19. novembra finančni minister Pretis v dolgem govoru, kateremu je (nemška) večina pritrjevala, zagovarjal bankno predlogo, naglaševaje koristi skupne banke nasproti posebnej ogerskej banki, a tudi utemeljevaje potrebo, da se ta skupna banka dualistično osnuje, češ, da kredit vsled nove organizacije te banke ne bode oslabil, temuč bode ostal po konci. Minister Unger je tudi zagovarjal bankno predlogo in se je obračal zlasti proti Kellerspergu. Unger je naglašal potrebo nagodbe z Ogersko; najprvič se zdaj dela most mej Avstrijo in Ogersko, po katerem se ne bode le z Avstrije na Ogersko, temuč tudi z Ogerskega v Avstrijo prišlo (Fraz! Ur.). Minister vidi uže naprej, kako se bodo razmere z Ogersko poboľjšale. Ko bi se nagodba odbila, začel bi se državopravni boj z Ogersko. Generalna debata se potem končá in jutri (21. nov.) govorita le še Skene in Herbst.

Hrvatski poslanci na peštanskem zboru so se dogovorili, da bodo v prihodnjaj seji (jutri v sredo) v zboru sè sledečim predlogom prišli: Naj visoko zastopstvo sklene: Poziva se ministerstvo, da na temelju §. 65. zak. čl. XXX. leta 1868, ki se glasi: Dalje bode kraljevina Ogerska i naprej prizadevala si, da si oni del vojne krajine, ki kraljevinama Hrvatskej in Slavoniji pripada, v zakonarstvu, v upravi in pravosodji združi z omenjenima kraljevinama, „čini potrebne korake, da se pridruženje hrv. slav. vojne krajine h kralj. Hrvatskej in Slavoniji še v teku te sesije zborove izvede.

Vnanje države.

Iz **Belgrada** se čuje, da je 2. december tist dan, ko mislijo Srbi udariti na Turke. Znano je, da je bilo uže več obrovov imenovanih, ki se dozda nijso izpolnili. Da bi se ta srečno!

V **turški** parlament se dopolnilne volitve vrše, to je, kakor turška vlada ukazuje. V Carigradu so „voljeni“ štirje Armenci in šest Muselmanov. Zbor se odpre baje kmalu.

Rumunski predsednik zbornice Ro-seti je pred svojimi volici razložil, zakaj

zadnji koral zapeli, stopil je hišni gospodar na migljaj popovski pred podobo svetnikov ter poljubil steklo, pod katerim je bila mala črna podoba madone v zlatej z biseri našitej obleki. Gospodarja je posnemala mlada, lepa gospodinja, za njo so šli otroci, gostje in končno s posebno pobožnostjo posli.

Podobe svetnikov, katere pri takih slovesnih shodih od hiše do hiše prenašajo, so jako bogato okinčane, kajti vsak Rus plača dotičnej cerkvi, katerej pripadajo, veliko svoto kadar jih potrebuje. V Moskvi na pr., kjer morajo ljudje včasih več dnij na take podobe čakati, so kočijaži, ki jih prevažajo, skoraj milijonarji.

Ko so vsi podobo poljubili, začelo se je še le prav za prav blagoslovljenje poslopja: popje v prvej vrsti z blagoslovljeno vodo in mahalom prehodili in blagoslovljali so vse prostore od najlepše dvorane do hleva. Da nij bil najmanjši prostorček prezrt, zato so dobro skrbeli posli, kajti kdor bi moral v izbi ležati, kjer nij duhovnova roka „hudobo“ pregnala,

oni bi moral gotovo mnogo trpeti. Čestokrat trdijo Rusi, ako „protin“ starega žganjarskega bratca ujeta, da izvira to iz tega, ker soba vnovič tapcirana nij bila tudi vnovič blago slovljena. Podobe svetnikov, katere imajo povsod na stenah svojih soban in pred katerimi vsak praznik mala lučica brli, ne zadočujejo onda pobožnim vernikom v Rusiji nikakor, da bi jih pred „hudim“ varovale.

Koder so popje mimo šli, poškopili so vse z blagoslovljeno vodo; vsi navzočni smo bili poškopljeni in smo morali paziti, da nijsmo blagoslovljene kapljice niti z obraza niti z obleke otresli; to bi bilo pri Rusih veliko zlo. — Ko se je duhovščina po dovršenem obhodu v dvorano povrnila, nalili so sluge kozarce s šampanjcem (brez šampanjca nij v Rusiji sploh nobene velike svečanosti), in veseli gostje so povzdignili kozarce na zdravje gospodarju novega poslopja.

Na to so carjevi pevci odšli in uže smo njih odhod obžalovali, ko je pred durmi carjeva pesen v takej popolnosti zadonela,

kakor se ne more one lepe melodije nikjer drugod slišati. Visoko spoštovanje, katero Rusi do svojega vladarja gojijo, in sploh vse, kar se njega tiče, j eres ginljivo; njih vedenje, ko zaslišijo carjevo himno, spominja na molitev. In tu od krepkih, pri vsem tem pa vendar le rahlih moških in otročjih glasov peta pesen, vplivala je tudi na Ne-Ruse jako mogočno. Carjeva kapela sluje po vsem svetu, in to po pravici; to, seveda, carja nekaj stane pevce dobiti, kajti zmirom so izšolani muziki v velikem carstvu na popotovanji, da bi iz vseh stanov najboljše in najlepše glasove izbrali, ter jih, ako tudi z velikimi žrtvami, cerkvenemu zboru carjevemu pridobili.

Tej vzvišenej slavnosti pridružila se je kmalu veselejša in prostejša; prosto so se začeli gostje po dvoranah sem ter tja pomikati. Rusom, in tudi v Rusiji živečim tujcem, je družnost v njih prostih in naravnih oblikah kakor prirojena; v največjih družbah — in tudi, ako so posamezniki iz različnih stanov — napravijo se posamezni klubi (shodi),

je on za rumunsko udeležanje pri ruske voj-
ski glasoval. Rumunski volilci so mu viharno
pritrdjevali, en sam je hotel proti vojski govo-
riti, a je moral molčati, prisiljen od družih.

Na **Francoskem** bode novo minister-
stvo baje denes proglašeno. Mac-Mahon še
zmirom naglašja, da bode ostal na svojem me-
stu. Konfliktov torej ne bode ni konca ni kraja.
Nij dvomno več, da je bil Mac-Mahon priprav-
ljen državni udar narediti, ko bi ga ne bil
zadržal predsednik senata Audiffret-Pasquier
in konstitucionalna stranka senatorska.

Dopisi.

Iz slovenskega štajerja 18.
novembra. [Izviren dopis.] Pripoveduje se, da
imamo vsak čas razpisa deželni volitev pri-
čakovati. To potrjuje tudi graška „Tagespost“,
ki je bliže vira, iz katerega more zvedeti, kaj
se namerava, nego mi. Ona namreč v včeraj-
šnjem broji v članku „Die neuen Landtags-
wahlen“ izdaje svojej nemško-liberalnej stranki
parolo. Skrbi jo agitacija katoliških društev
mej Nemci, kakor tudi agitacija mej Slovenci,
češ, da se tod pri nas v necem volilnem
okraji „des Unterlandes“ (tako nas Gradčanka
česti) eden bivših poslancev se štirimi (!?)
okolo vozi in agitira. Zatorej kliče glasilo na-
ših Nemcev in ponemčencev na boj, da bi
„liberalni“ Nemci vsaj nekoliko poslanskih
sedežev na kmetih za sebe oborili. Brez
dvombe, da so Nemci zlasti na naše sloven-
ske poslanske sedeže najprej oko obrnili in
bi rajše videli pri nas jednega dobiti, nego
mej svojimi dva. — Žalibog pa, da se mi zdi,
ka nimajo prav, če nam Slovincem očitajo,
ali nas celo v izgled stavijo, kako uže delamo
in agitiramo. Dozdaj se je še prav malo stor-
rilo. Da bi se torej povsod predramili, po-
sebnost pred nemškimi agitatorji na oprezu
bili in pazili — to je namen teh kratkih vrst.

Z Gorenjskega 15. nov. [Izv. dop.]
V Avstriji živi okolo 18 milijonov Slovanov,
kateri plačujejo polovico davkov v državno
blagajnico in dajejo nad polovico vojakov
v avstrijsko vojsko. Za obstanek Avstrije
so si Slovanje neumrljive zasluge pridobili
ter se v zvestobi do cesarskega doma vedno
odlikovali. Mnogokrat so ravno Slovani
rešili Avstrijo ob času največje nevarno-
sti, ko so jo drugi narodi zapustili in ne-
kateri ljudje, kateri ravno zdaj v njej „zvo-
nec nosijo“, hoteli so podkopati jej obstanek.
Ali vendar moramo ravno mi Slovani glede na-

rodnih pravic še vedno „prostiti“ in tožiti.
Največja krivda te prikazni leži na nas sa-
mih, v našej nesložnosti. Vsako avstrijsko
slovansko pleme je do teh dob imelo svojo
politiko, katera je večkrat nasprotovala in-
teresom sosednega plemena, marsikateri slo-
vanski narod je često rajši podpiral slovanske
protivnike nego svoje slovanske sosedje. Tako
se je mej avstrijskimi Slovani rodila nesloga,
katera še do novejših vremen nij popolnem
ponehala. Mnogo je temu kriva pretirana
verska politika.

Mi Slovani pripadamo po veri k dvem
kristijanskim cerkvam, deloma k vzhodnej, de-
loma k zapadnej cerkvi, in udje jednega ver-
skega izpoznavanja so bili često zelo sovražni
proti udom družega. Tako je mej katoliškimi
Hrvatami in pravoslavni Srbi tako silno
sovraštvo, da še celo omikani Hrvatje nijso
marali se učiti pravopisa pravoslavni Srbov
in tako nijso mogli vpotrebljevati njih bogate
književnosti, dasiravno je njih pismeni hrvat-
ski jezik srbskemu popolnem enak, ravno tako
tudi Srbi nijso hoteli učiti se latinice. Še
večje sovraštvo životari mej katoliškimi Poljaki
in pravoslavni Rusini. Ko se je vstano-
vilo v Zagrebu vseučilišče, zahtevali so ne-
kateri hrvatski in tudi slovanski glasovi, da
naj se postavi na versko katoliško podlago,
a ne na znanstveno in narodno, brez ozira
na to, da bi tako vseučilišče ne ugajalo vsem
Jugoslovanom, ker bi se pravoslavni
Srbom težko ponravilo, ter bi ti gotovo rajše
pošiljali svoje sinove celo na tuja izobraže-
vališča študirat, Srbstvu in vsemu Jugoslo-
vanstvu na kvar, ker bi se mnogi preveč navzeli
tujega duha in nam Slovanom protivnega
mnenja. Rusini so prosili pri vladi za nem-
ške (!) šole samo, da bi se njim ne bilo treba
učiti poljskega jezika, katerega jim Poljaki
proti vsej pravici vrivajo po izgledu vseh na-
rodnih zatiralcev; in Poljaki, iz sovraštva do
svete Rusije, iz sebičnosti in verskega fana-
tizma, podpirajo celo nemške ustavoverce v
državnem zboru in pri družih prilikah. Celu
mej brati enega naroda se je vgnezdila ne-
sloga, kakor prej mej Slovenci in še zdaj mej
Čehi. Take razmere mej avstrijskimi Slovani
so Slovanstvu mnogo škodile in le naši na-
sprotniki so se jih mogli veseliti, ker so za-
dobili lepo priliko si prisvojiti gospodarstvo
nad nami.

Uže je skrajna potreba, da se nam to-
liko škodljiva nesloga mej nami odpravi in
vcepi popolna sloga v političnem in lite-
rarnem delovanju. Koliko sloga koristi, nam
dovolj jasno kažejo vspehi nemških social-de-
mokratov, od kar so se na kongresu v Goti
1875 l. združili prejšnji dve socialni stranki,
Lassalovci i Eisenacherji, v eno nemško de-
lavsko stranko. V glavnem gnezdu nacional-
liberalcev, v Berlinu, je pri volitvah v državni
zbor zmagala socialna stranka s svojim kan-
didatom pri volitvah v državni zbor nemški,
in celo v nekej kmetskej občini v Saksoniji pri
volitvah v deželni zbor, dasiravno volilni red
za deželni zbor nij ugoden socialistom. Vse
take izvenredne vspehe socialistov v Nemčiji
moramo pripisovati njih složnemu delo-
vanju. Če je stranka, kakor socialna, ki
nema nobenih zaslug, razen dobre volje po-
moči delavcem in poštenosti nje agitatorjev,
pokazati svojim volilcem in katere ideje
nijso najmanj primerne za sedanjí vek; to-
liko večjih vspehov moremo od slovanske na-
rodne stranke v Avstriji pričakovati, ako
se složimo, ker naši vodje morejo mnogo za-
slug pokazati, da so se potegovali za blagost
avstrijske države in njenih slovanskih podani-
kov, in tudi terjatve se popolnem primerne
za sedanje stoletje, v katerem se bijejo krvavi
in nekrvavi boji za svobodo in povzdigo raz-
nih narodnostij.

Ravno zdaj je sporazumljenju avstrijskih
Slovanov jako pripraven čas, ko se bije boj
za svobodo naših slovanskih bratov, v kate-
rem vsi, razen necih Poljakov, želimo do-
brega vspeha svetej Rusiji, katera je pre-
vzela to težko, a blago zadačo v svoje roke.
Začetki k združenju avstrijskih Slovanov se še
delajo na Češkem, kjer se uže dogovarjajo o
združenju obeh čeških narodnih strank. Želeti
je, da bi ta dogovarjanja ne ostala brez vspeha,
temuč, da se popolno sporazumljenje mej dru-
gimi Slovani avstrijske krone dožene na slovan-
ske podlagi. K temu naj bi se sklical zbor
slovanskih záupnih mož avstrijsko-ogerske mo-
narhije skupaj, ali pa translejtanskih Slovanov
posebej in avstrijskih posebej, da bi se do-
govorili o skupnem programu vseh avstrijskih
Slovanov. Vsako, tudi najmanjše slovansko
pleme, vsako slovansko politično in literarno
društvo, kakor tudi večja zabavna društva,
slovanska mesta in trgi, kakor tudi večje občine,

v katerih se veselo in prosto razgovarjajo in
v katerih se tudi tujec domačega čuti. Zabava
je navadno kosmopolitičnega zadržaja, kajti v
mestu, kjer so vse narodnosti zastopane, se
mora nehoté obzorje posameznikov razširiti.
Res je, da včasih tudi v Petrogradu poštene
„kvante“ na vrh splavajo, pa tako trdovratno,
kakor v manjih mestih, kjer se vsi poznajo,
in od zunaj le malo izpodbuda pride, ne bodo
nikdar prvega mesta obržale.

Pri obče znanem talentu Rusov v jezi-
koslovskem oziru nij čuda, da se jezik zmi-
rom izpreminja, in ako v Petrogradu v kako
dvorano stopimo, lahko bi si domišljevali, da
smo v Babilonskem stolpu, — toda, gospoda
se tu neizmerno lahko razume, kajti izvrstno
govori tuje jezike. V Rusiji živeči tujci
pazijo posebno na to, da se njihovi
otroci pred vsem rusko nauče, kajti
kdor to zna, onemu nij težko nem-
ščine in francoščine, angleščine in
italijanščine naučiti se.

Bogatstvo ruskega jezika je neizmerno;

kjer imamo mi (Nemci) za vsako naših dejanj
le glagol, ono izrazujejo Rusi s posebnimi be-
sedami, tudi določujejo z glagolom, ako se to
ali ono enkrat ali večkrat godi. Toda, kam
pridemo? Nijsem namenjen pisati slovniške
obravnave. Torej obrnimo se zopet v malo
prijetno dvorano, kjer nekatere starejše gospe
na homatijo ljudij in vozov na velikej Mor-
skoj gledajo. Gospodinja se jim bliža: „Ne bi
blagovolili nekoliko sledu (seča) zaužiti?“
vpraša prav priljudno — tako se glasi v Ru-
siji vselej poziv k jedi ter pelje gospe v je-
dilnico.

Obeduje se navadno ob šestih, zategadelj
nij bila miza kakor ob kosilu krita. Velika
miza v sredi velike dvorane se je skoro ši-
bila pod različnimi sladkarijami, in je jako
okusno napravljena bila. Krožniki, noži in vi-
lice so bili tudi tam, in ko so se vse gospe
okolo malih miz posele, donašali so jim go-
spodje, kar so one želele ter so še le tedaj
k njim seli, ko so bile gospe z vsem zado-
voljne, da bi potem tudi oni svoj „sled“ za-

užili. Tako gostovanje v novej hiši postane
navadno „piknik“, in vabljeni nijso gospodar-
jevi gosti, temveč on je njihov gost. Kakor
se v Nemčiji čestokrat priljudna navada na-
haja, da se mu ognjišče zgreje, ko se kedo
preseli, isto tako prinese v Rusiji vsak gost
kruha in soli soboj. Seveda se natanko na to
ne pazi, če kedo ravno kruha in soli soboj ne
prinese; po navadi se spreminja to v okusne
paštete, lepo sadje in druge sladkarije. Sploh
igrata v Rusiji hruh in sol važno ulogo. Ko
car po svojem kronanji provincije obiskuje,
mu vsak okraj kruha in soli nasproti prinese;
zlatih in srebrnih posod, na katerih se mu to
podari, je na stotine v carjevej palači v Pe-
trogradu.

Pri veselej pojedini nam je biserno vino
jezike razvozlalo; v resnih in tudi dovtipnih
govorih so izraževali prijatelji svoja voščila,
in dolgo so se blisketale svetilne po Nevi, ko
so gostje iz novo odprte priljudne hiše odha-
jali.

„G.“

naj bi odposlale svoje zastopnike v kongres, za ta namen sklicani, na katerem naj bi se ustanovilo vzajemno politično delovanje za vse avstrijske Slovence.

Ravno tako, kakor na političnem, je nam treba vzajemnega delovanja in na literarnem polju. Noben slovanski narod ne zamore brez pomoči drugih v politiki uspešno napredovati. Da pa bomo mogli eden drugemu koristiti, mora biti olika povsod dovoljno razširjena. Še le omikani Slovenec bi mogel dostojno svojega češkega brata podpirati. Podpiranje svojih sosednjih manjših narodov v omiki bi ne koristilo le tim, ampak vsemu Slovanstvu. Več manjših slovanskih narodov je za večimi, kakor za Čehi, v omiki zelo zaostalo, ker se s svojimi močjo niso mogli povzdigniti, in kakor taki bi svojim slovanskim bratom ne mogli dokaj koristiti, niti v politiki, niti v literaturi in znanostih; zato je treba, da jim drugi Slovani pomagajo in njih književnost z materialno podporo povzdignejo. Zato naj bi se kmalu rodila društva, ali pa vzajemo društvo vseh slovanskih narodov, katero bi imelo namen, materialno podpirati književnost vseh, zlasti manjših slovanskih rodov, ter tako jih duševno povzdigniti, kar bi vsemu Slovanstvu jako koristilo.

Zadnje naše volitve so jasno pokazale, da občinstvo po mestih in trgih nij dovoljno izobraženo in se da slepiti od nemškutarskih agitatorjev. Mnogo jih je šole slabo absolviralo in so potem, namesto dalje izobraževati se, naučeno pozabili. V drugih mestih Evrope, kjer uže tako omika mnogo višje stoji, nego pri nas, so ustanovili večerne kurze, kateri imajo namen: dopolniti pomankljivo izobraženost mej ljudstvom. Tudi pri nas se čuti potreba, ustanoviti take kurze, zato narodni profesorji, učitelji in drugi omikanci v mestih in trgih, osnujte take učne kurze za šoli odraslo mladino, zagotovljeni bodite, da vam bo narod hvaležen, če mu pomorete k večjemu izobraženju. V takih kurzi naj bi se podučevalo računstvo, čitanje v raznih slovanskih narečjih, slovenska slovnica, in drugi, obrtniji, trgovini in kmetijstvu potrebni predmeti za bolj izobražene, pa tudi slovenska in slovanska književnost in zgodovina slovanskih narodov. Poznanje zgodovine slovanskih narodov in slovanske književnosti bode zelo povzdignilo narodno zavest, ko bode naše občinstvo zvedelo, da imamo slavno preteklost za soboj in da književnost slovenska in še bolj književnost naših slovanskih bratov na severu in jugu nij tako revna, kakor naši protivniki trdijo. Znanje slovanskih jezikov jih bo pa privedlo k izpoznavanju, da tudi Slovan stanuje daleč po sveti ter se tudi lahko brez znanja nemščine vsak lahko poda na tuje in tudi lahko brez nemškega jezika srečno živi. Poduki iz trgovine, kmetijstva in obrtnije bodo pomogli Slovencu s časoma k boljšemu materialnemu stanju.

Vreme je letošnje jesen pri nas jako prijetno in toplo, kakor uže stari ljudje ne pomnijo v takej poznej jeseni. Proti konci pretečenega meseca in do zadnje nedelje smo imeli vedno jasno vreme, sonce je prijetno ogrevalo zemljo, le v zjutranjih urah je bilo mrzlo

in večkrat slana. Od pretečene nedelje do včeraj je polagoma deževalo in danes zopet sonce sije in pričakujemo še lepih dni. Jesenski pridejki so pospravljeni in so se sredno obnesli, le ajda se je zelo slabo, v nekaterih krajih je komaj seme povrnila; pa je mnogo slabše od posejanega. S krompirjem so povsod v naši dolini zadovoljni, in v nekaterih vaseh je izvenredno dobro plodil. Hrušek, posebno tepek, je bilo po gorskih vaseh mnogo, jabolk srednje, pa se jako dobro prodajo.

Domače stvari.

— (Vojaški ekscesi.) „Laib. Ztg.“ pripoveduje o necem boji vojakov 17. pešpolka in lovcev, ki so pred sinočnjem pod Samasovo hišo razgrajali in z bajoneti okolo sebe topli. — Nam pak se piše tu sledeči slučaj: Pretečeni teden je šel tukajšnji meščan P. po noči ob 1/2 12 uri domov. Ko pride do svoje hiše v Hrenovih ulicah, stopijo 3 razgrajajoči artilerijsti predenj ter mu z orožjem v roci velevali iti z njimi. Prestrašeni meščan povpraša, kam ga li hočejo peljati, saj je on miren meščan in patrolji, (za katero so se ti malopridneži izdajali,) nij dal nikakoršnega povoda, da bi ga smeli aretirati. Vojaki ga vzamejo mej sebe in ga tirajo proti mestu. Na konci Hrenove ulice začne jeden svoja tovariša opominjati, naj spustita P. in na to jeden mej njimi meščana P. suni v prsi, da je padel na tla, a vsi trije vojaki zbeže. P. se je pri tem padcu poškodoval na glavi in se je tako pretresel, da je mor l 3 dni v postelji ostati. Zločincev pa še niso zasačili.

— (Umrli) je 17. t. m. dr. Janez Vošnjak, inful. prošt, mestni župnik in dekan v Ptui, sorodnik državnega poslanca. Rojen je bil l. 1819 v Šmártinu pri Šaleki ter je bil mej duhovniki lavantinske škofije jako priljubljen.

Razne vesti.

* (Šejk-ul-Islamova vojna molitev.) Turška molitev, ki se moji po zapovedi turškega „papeža“ za časa vojske po vseh molilnicah, se glasi blizu takole: Najmilostivejši bog! Usmili se nas ter varuj nas, tvoje verno ljudstvo. Vsemogočni bog! Ne usmili se nevernikov, varuj nas in naše dežele ter pométi vse nevernike, ki se bojújo proti nam in tvojej svetej ter jedino pravej veri, raz zemljo! Zatrí, o mogočni bog, vse sledi brezbožnim Rusom in brezbožnim Bulgarom in Grkom, ki tavajo po temninah ho-deči, kakor prasiči po močvirjih, in kateri so se drznili proti tvojemu vernemu ljudstvu in tvojemu proroku Mahomedu vzdigniti roko. Razreši jim zveze, razkropi jim cete, zlomi jim orožje, uniči jim moč ter jih vrzi v glo-bine peklenske. Znosi nad njih glavami svojo največjo srd in jezo ter jih kaznuj, kakor si kaznoval doslej vse naše sovražnike. Zmešaj jim jezike, njih kri naj v potocih teče ter glavé naj se valé tvojim vernikom pred noge. Ukloni jim glavarje, razbij jim trdnjave, po-magaj, da upešajo in obnemorejo jim sile. Si-rote naj jim bodo otroci, vdove jim soproge, žalujó naj matere in vzemi jim um in pamet. O bog! ne daj, da bi ostal na zemlji ni naj-manjši sled brezbožnih Moskvčanov, Grkov in Frankov, ki so jim prijatelji in zavezniki. Pošlji nad nje vsa neizmerna zla in uniči naj jih tvoja strašna jeza, ukončavaj jih z mesar-

jenjem, požarom, utapljanjem njih ladij, s smrtjo na vešalih, kugo, gladjo in potresi. Mesta naj jim izmró in obiščejo naj jih vsi tvoji smrtni angelji. Pošlji jim bolezní na okó, na vse čute in na vse ude, da bodo trpeli oni in otroci in žene njih ter tako umrli. Udarci tvoje srdi in jeze naj jih pobijajo kakor toča, ki pada na zemljo. Z njimi in njih bogatstvom naj se pak okoristijo oni, ki verujejo v te in tvojega proroka Muhameda ter katere izpremlja povsodi tvoja milost in blagoslov tvojega proroka Muhameda.

Dunajska borza 20. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld. 15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	60
Zlata renta	74	—
1860 drž. posojilo	112	75
Akcije narodne banke	818	—
Kreditne akcije	203	60
London	118	70
Napol.	9	53
C. kr. cekini	5	67
Srebro	106	40
Državne marke	58	75

Samo z nakazanimi novci se more naročiti:

II. snopič

slov. narodnih pesnj.

Na 22 straneh velike 8° obsega 22 manj poznanih, četveroglasno upravljenih domačink. Cena 90 kr. Novi gg. naročniki dobé I. in II. snopič za 1 gld. 50 kr. — Gluha pisma in listnice se prezirajo. Kanal (Primorsko).

(334—4) Josip Kocijancič.

Odpravnik pošti,

ki je uže prisegel, dobode takoj službo pri majhenej pošti na Kranjskem. Oni, ki umejo trgovske posle, imajo prednost. Ponudbe naj se pošiljajo c. kr. poštneju uradu v Novej Vasi poleg Rakeka na Kranjskem. (353—1)

Štev. 16256.

(351—1)

Razglas.

Gledé na prihodnjo redno rekrutbo leta 1878, h katerej so leta 1858, 1857 in 1856 rojeni mladeniči poklicani, razglasujemo:

1. Vsak vojaščini podvržen, ki je v letih, k prihodnji redni rekrutbi poklicanih, rojen, mora se pod nasledki §. 42 vojne postave v teku meseca decembra tega leta v magistratnem ekspeditu v navadnih uradnih urah za vpis oglašiti.

2. Taisti, ki so v zgoraj omenjenih k rekrutbi poklicanih letih rojeni, pa ne spadajo pod Ljubljano, imajo k temu vpisu svoje izkaznice ali pa popotne liste prinesiti.

3. Če je vojaščini podvrženi začasno zvu-naj svojega rojstvenega kraja ali prebivališča, in tedaj zaradi tega, ali po kakej bolezni za-držan, ima se sam ustmeno ali pismeno ogla-siti, a zamorejo to tudi njegovi starši, jerobi ali kak drug pooblastenec storiti.

4. Podpore potrebni zlahtniki in njih po-oblastenci, ki želijo začasno oprosteno voja-ščini podvrženega, ali ta, če se želi za polaj-šanje vojaške službe poganjati, so dolžni okol-ščine, na katere svojo prošnjo za tako polaj-šanje opirajo, ob času vpisa dokazati.

5. Nalogu, se oglašiti, in sploh vsem iz vojne postave izvirajočim dolžnostim, se ne dá ogniti z izgovorom, da se za ta razglas nij vedelo, ali da so iz vojne postave izhajajoče dolžnosti komu neznane.

Mestni magistrat v Ljubljani,

16. novembra 1877.

Tuji.

10. novembra:

Evropa: Hatzl iz Gradca. — Entsmann iz Dunaja. — Pri Slonu: Lavrič iz Nove vasi. — Savargnan iz Trsta. — Marinšek iz Gorenjskega. — Mayer iz Dunaja. — Skaberne iz Novega mesta. — Merec iz St. Jarneja. — Bertoli iz Vidma. — Pri Maliči: dr. Pogačnik iz Dunaja. — Stalcer iz Kočevja.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Dr. Anton Binter,

(352—1)

bivši sekundarij deželne bolnice v Ljubljani in ces. kr. zdravilski asistent, naznani p. t. občinstvu, da se je v Radovljici naselil.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.